

men videre bør disse Bestemmelser selvfølgelig ikke gaa. Det Principale er, at den Trængendes Ret kan blive gjort gjældende i sit fulde Omfang. De indskrænkende Bestemmelser, der som et Nødmiddel staa til Statens Raadighed, maa han naturligvis finde sig i at underkaste sig, men de maa ikke være strengere eller haardere end absolut nødvendig. Jeg vilde ønske, at denne Opfattelse af Fattigforførgelsen havde fundet et endnu klarere Udtryk i det Lovforslag, som her foreligger, end den har fundet. Jeg siger „endnu klarere“, thi det forekommer mig, fort sagt, at den paa flere Steder skinner igjennem, men Konsekvensen er ikke taget saa rigelig med, som den egentlig burde. Jeg behøver ikke at komme ind paa at paavise, hvorpaa det egentlig skorter i saa Henseende, da de ærede Medlemmer for Aarhus Amts 3die Valgkreds (N. Jensen) og Beale Amts 3die Valgkreds (Th. Nielsen) jo begge temmelig udtømmende have paavist dette, men jeg skal dog som et enkelt Exempel nævne den overordentlig store Frihed, som der er indrømmet Sognekommunerne med Hensyn til at kunne indlægge Folk paa Fattiggaarden. Det er paa den ene Side ganske vist Noget, der taler for sig, at man indrømmer Kommunerne saa stor Magt som mulig, men der forekommer mig paa den anden Side dog at være givet for Lidet til Betryggelse for de Fattige. Der findes vistnok Sognekommuner, som lægge Familier eller enkelte Medlemmer ind paa en Fattiggaard, hvor det er stridende mod al Retfærdighed, og anden utidig Shaardhed kunde vist ogsaa tænkes, da Sognekommunerne jo ikke altid bestaa af lutter Engle — en Antydning deraf blev jo given i det, det ærede Medlem for Kjøbenhavns 6te Valgkreds sagde, at, naar man var lidt streng og truede dygtig med Fattiggaarden, saa vilde ikke saa ofte Hjælp kræves af det Offentlige; dette bør forhindres, og jeg haaber, at det eventuelle Udvalg vil have sin Opmærksomhed henvendt derpaa og vil finde en Form, hvorved der gives de enkelte Fattige i Kommunen den nødvendige Garanti, som de ere berettigede til at kræve ligeoverfor Misbrug fra Sognekommunerne af den Myndighed, som er givet dem. Ligeledes forekommer det mig, at Bestemmelsen i Loven med Hensyn til Forbud mod Ugteftab er for streng; jeg skal villig indrømme, at Forslaget i saa Henseende indeholder et Fremstød, idet den Bestemmelse af et Ar, som findes i det foreliggende Lovforslag, er mildere end de gamle Bestemmelser; men det forekommer mig, at man kunde meget godt stryge enhverformodt Indskrænkning i saa Henseende. Jeg ser nemlig ikke, at Samfundet er berettiget til at forbyde Ugteftab af saadanne økonomiske eller praktiske Grunde, som her gjøres gjældende. Det at gifte sig, er en moralsk Ret, som ethvert Menneske har, og som Samfundet ikke skal tage fra det, saa meget mere som der ikke naas Noget derved. Der er ogsaa blevet paavist af et æret Medlem,

at et saadant Forbud kan medføre umoraliske Forhold og uegte Børn i Stedet for det, man ønsker at opnaa derved. Ligeledes forekommer det mig ogsaa, at den Myndighed, der er given Autoriteterne til at tage Børnene fra Forældrene, er for streng, og at man der er gaaet for vidt. Ganske vist, man kan vel ikke indvende Noget imod, at der gives vedkommende Myndigheder en Ret til at kontrollere, at Børnene ikke opdrages ligefrem til Umoralitet eller ligefrem forsømmes; men at gaae saa vidt, at give de offentlige Myndigheder Ret til at gribe ind i Familiens Ret ved at tage Børnene, kan jeg aldrig se, at den offentlige Myndighed under noget som helst Forhold kan have Ret til, men allermindst gaar det an at indrømme denne Ret saa absolut, som her er sket. Svad der gjælder om disse Ting, jeg nu her har fremdraget, gjælder ogsaa om Hjemsendelsesretten. Jeg kunde ogsaa der ønske, selv om man ikke kunde komme aldeles bort fra Hjemsendelsesretten, at man dog kunde komme fra vidt, som det ærede Medlem for Aarhus Amts 3die Valgkreds (N. Jensen) ønskede; men selv om man ikke kan gaae saa vidt, saa kunde man dog gaae til at indskrænke den Ret til Hjemsendelse, som nu i fuldeste Omfang er indrømmet Kommunerne og som virkelig er altfor haard mod de Fattige. Der blev sagt, at man som Grundlag for en retfærdig Ordning af Forførgelsen burde gaae ind paa at dele de Fattige i Klasser; dette er ganske vist; men jeg tror, at et Middel dertil vilde være, ikke blot at dele de Fattige, men ogsaa at dele de Kasser, hvorfra Hjælpen kom til de Fattige, og saaledes som det blev foreslaet, jeg tror af det ærede Medlem for Aarhus Amts 3die Valgkreds, at give den frie Fattigunderstøttelse en større Udvidelse. I Lovforslaget er den frie Fattigunderstøttelse opfattet som en Slags privat Godgjørenhed, og det er da fuldstændig foret, at man ikke vil indsnævre og regulere den private Godgjørenhed ved Lovbestemmelser; men det forekommer mig, at det Ord „fri“, som her bringes i Forbindelse med Fattigunderstøttelse, ikke saa meget bør finde sin Forklaring i, at Midlerne komme eller bør komme fra frivillige Bidrag, som deri, at Understøttelsen bør tilfalde Vedkommende uden de tvingende Indskrænkninger, som følge med anden Fattigunderstøttelse. Det forventedes ganske vist, da Fattigkasserne bleve oprettede, at de vilde faae deres største Tilskud fra Private; men det er ikke slaaet til; de største Tilskud faas ved, at de Fattiges Kasser i Kommunerne faae Lov til at optage 100 Rd. eller Lignende af Kommunens Kasse; de ville heller ikke i Fremtiden faae deres væsentligste Bidrag fra Private, og henviste alene til den private Godgjørenhed, ville disse Kasser ingen Fremtid have; men disse Kasser ville kunne faae en stor Fremtid, hvis man sørger for, at til dem ydes Midler af offentlig Bestaafenhed i større Omfang end hidtil, og at disse Kasser underlægges en